

Дрейс Юрій Олександрович
к.т.н., доцент, завідувач кафедри дистанційного навчання
Національного авіаційного університету

Рощук Марія Василівна
аспірантка Національного авіаційного університету

ОЦІНЮВАННЯ ШКОДИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ У РАЗІ ВИТОКУ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО СТАНОВИТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ

На сучасному етапі міжнародної активної співпраці в інформаційній сфері однією із основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України є розголошення інформації, яка становить державну таємницю, чи втрата матеріальних носіїв секретної інформації, спрямованої на забезпечення державних потреб та національних інтересів. Тому в умовах підвищення рівня розвідувальної діяльності іноземних спецслужб досить гостро постає питання удосконалення напрямів забезпечення інформаційної безпеки як однієї з найважливіших функцій держави, зокрема, щодо забезпечення охорони державної таємниці, що є комплексом організаційно-правових, інженерно-технічних, криптографічних та оперативних заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втратам її матеріальних носіїв.

Згідно до вимог Закону України «Про державну таємницю» охороні державою підлягають відомості таємної інформації, які визнані державною таємницею (або секретною інформацією) у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці. Відомості становлять державну таємницю з часу опублікування Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, до якого вони включені за процедурою прийняття державним експертом з питань таємниць рішення про віднесення категорії відомостей або окремих відомостей до державної таємниці з встановленням ступеня їх секретності шляхом обґрунтування та визначення можливої шкоди національній безпеці держави у разі розголошення відомостей, що становлять державну таємницю, чи втрати матеріальних носіїв секретної інформації.

Слід зазначити, що здійснення заходів щодо віднесення відомостей до секретної інформації, засекречування, розсекречування та охорони матеріальних носіїв секретної інформації, криптографічний та технічний захист та інші витрати, пов'язані з державною таємницею, в державних підприємствах, установах, організаціях фінансуються за рахунок Державного бюджету України. Тому наявне зростання витрат на заходи охорони державної таємниці та збитків, що пов'язані з наслідками розголошення державної таємниці чи втратою матеріальних носіїв секретної інформації та їх ліквідацією, підвищують вимоги до прогнозування й інформаційно-аналітичної підтримки

процесів прийняття рішень щодо забезпечення інформаційної безпеки України при отриманні, зберіганні, використанні і розповсюдженні суспільно значущої інформації, особливо секретної інформації, стосовно: удосконалення методичних рекомендацій державним експертам з питань таємниць щодо визначення підстав для віднесення відомостей до ДТ та ступеня їх секретності; експертизи матеріальних носіїв інформації на предмет наявності відомостей, що становлять державну таємницю, та присвоєння їм грифу секретності; встановлення строків засекречування та розсекречування матеріальних носіїв секретної інформації; визначення параметрів оцінювання економічної шкоди та інших тяжких наслідків як величини можливої сукупної шкоди національній безпеці України в інформаційній сфері; організації формування Зводу відомостей, що становлять державну таємницю та розгорнутих переліків відомостей, що становлять ДТ (РПВДТ); порядку забезпечення режиму секретності суб'єкта режимно-секретної діяльності; оцінювання ефективності системи охорони державної таємниці у цілому, обумовлюють необхідність розробки моделей та методів оцінювання шкоди національній безпеці у сфері охорони державної таємниці.

Однак у зазначеній сфері залишається низка завдань, вирішення яких має важливе наукове та практичне значення. З цих позицій розробка моделей та методів оцінювання шкоди національній безпеці у разі розголошення відомостей, що становлять державну таємницю, чи втрати матеріальних носіїв секретної інформації для оцінювання ефективності функціонування системи охорони державної таємниці та результативного розв'язання відповідних задач на основі як статистичних даних, так і експертних оцінок, є *актуальним науковим завданням*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Оцінювання шкоди національній безпеці України у разі витоку державної таємниці: монографія / Олександр Корченко, Олександр Архипов, Юрій Дрейс. – К.: Наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. – 332 с.: іл. ISBN 978-617-7092-26-0

2. Дрейс Ю. Функціонування системи охорони державної таємниці в Україні: організаційно-правова структура, принципи та завдання / Юрій Дрейс // *Безпека інформації*. – 2014. – Т. 20, № 2. – С. 176 – 184.

3. Дрейс Ю. Експериментальне дослідження системи оцінювання шкоди національній безпеці у сфері охорони державної таємниці / Юрій Дрейс // *Захист інформації*. – 2013. – Т. 15, № 4. – С. 337 – 345.

4. Дрейс Ю. Метод нечіткої класифікації відомостей, що становлять державну таємницю за встановленими критеріями / Юрій Дрейс // *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. – 2013. – № 774 : Автоматика, вимірювання та керування. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – С. 10–16.